

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

13 юли 1993 година*

„Брюкселска конвенция - член 5, точка 1 – Място на изпълнение на договорното задължение – трудов договор – работа, извършвана в повече от една страна”

По дело C-125/92

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването от Съда на ЕО на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32) от трудовоправна колегия на Cour d'Appel, Chambéry, Франция, по спора, висящ пред тази юрисдикция между

Mulox IBC Ltd

и

Hendrick Geels,

относно тълкуването на член 5, точка 1 от Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, изменена с Конвенцията от 9 октомври 1978 г. относно присъединяването на Кралство Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОВ L 304, 1978 г., стр. 1)

СЪДЪТ,

в състав: г-н O. Due, председател, г-н M. Zuleeg и г-н J. L. Murray (председатели на състав), г-н G. F. Mancini, г-н F. A. Schockweiler, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н F. Grévisse, г-н M. Díez de Velasco и г-н P.J.G. Картеун, съдии,

генерален адвокат: г-н F.G. Jacobs,

съдебен секретар: г-н J.-G. Giraud,

като има предвид писмените становища, представени:

- за правителството на Федерална република Германия - от г-н C. Böhmer, Ministerialrat, Федерално министерство на правосъдието, в качеството на представител,

- за правителството на Френската република - от г-жа E. Belliard, Directeur adjoint, Дирекция по правните въпроси, Министерство на външните работи, в качеството на

---

* Език на производството: френски.

представител, и г-жа Н. Duchène, секретар по външните работи в Дирекция по правните въпроси към същото министерство, в качеството на заместник-представител,

- за Комисията на Европейските общности - от г-н Р. Van Nuffel, член на нейната правна служба, и г-н Т. Margellos, национален държавен служител, командирован към правната служба на Комисията по схема за командироване на национални експерти, в качеството на представители,

като взе предвид доклада на съдията докладчик,

след като изслуша заключенията на генералния адвокат в съдебното заседание на 26 май 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 17 март 1992 г., постъпило в Съда на 17 април 1992 г., Cour d'Appel, Chambéry, е поставил на Съда преюдициален въпрос относно тълкуването на член 5, точка 1 от Конвенцията, по силата на Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването от Съда на ЕО на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32), изменена с Конвенцията от 9 октомври 1978 г. относно присъединяването на Кралство Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОВ L 304, стр. 1, по-долу „Конвенцията“),

2. Този въпрос беше повдигнат в рамките на спора между Mulox IBC Ltd, дружество, учредено по английското право, със седалище в Лондон (по-долу „Mulox“), и един от нейните бивши служители, г-н Hendrick Geels, нидерландски гражданин с местожителство в Aix-les-Bains, Франция, след прекратяване на неговия трудов договор от неговия работодател.

3. От представените пред Съда документи е видно, че г-н Geels, който е бил нает от Mulox като директор за международния маркетинг от 1 ноември 1988 г., е установил своето седалище в Aix-les-Bains и е продавал продуктите на Mulox първоначално в Германия, Белгия, Нидерландия и скандинавските страни, до които той е пътувал често. От м. януари 1990 г. г-н Geels е работил във Франция.

4. След прекратяването на неговия трудов договор, г-н Geels е завел дело срещу бившия си работодател пред Conseil de Prud'hommes, Aix-les-Bains, за обезщетение за неспазено предизвестие и за вреди.

5. С Решение от 4 декември 1990 г. тази юрисдикция обяви, че е компетентна съгласно член 5, точка 1 от Конвенцията, и като е прилагала френското право, осъди Mulox да заплати на г-н Geels различни суми като обезщетения.

6. След това Mulox обжалва пред Cour d'Appel, Chambéry, като твърди че френските юрисдикции не са компетентни да разглеждат спора на основание на това, че мястото на изпълнение на трудовия договор не се е ограничавало във Франция, и че Mulox е установена в Обединеното кралство.

7. Cour d'Appel, Chambéry, е имал съмнения относно това, дали френските юрисдикции са компетентни да разглеждат спора, в резултат на което той е спрял производството и е поставил на Съда следния преюдициален въпрос:

„Дали прилагането на критерия за подведомственост, предвиден от член 5, точка 1 от Брюкселската конвенция от 27 септември 1968 г., изисква задължението, което характеризира трудовия договор, да е било изпълнявано изцяло и единствено на територията на държавата на сезираната по спора юрисдикция, или е достатъчно за неговото действие част от задължението – евентуално основната част – да е била осъществявана на територията на тази държава?“

8. Прави се позоваване на доклада на съдията докладчик за по-пълно излагане на фактите по спора в главното производство, на протичането на процедурата и на писмените становища, подадени до Съда. Тези елементи от делото се споменават или коментират оттук нататък, само доколкото това е необходимо за мотивите на Съда.

9. С цел да отговори на въпроса от националната юрисдикция, преди всичко трябва да се вземе предвид, че, като дерогация от основния принцип, регламентиран в член 2, първи параграф от Конвенцията, а именно това, че компетентни са юрисдикциите на държавата по местоживееене на ответника, то член 5, точка 1 от Конвенцията предвижда:

„Срещу лице с местожителство в една договаряща държава може да бъде предявен иск в друга договаряща държава:

1. в договорната област - пред съда по местоизпълнение на съответното задължение“.

10. От постоянната съдебна практика следва, че Съдът се произнася, доколкото това е възможно, в полза на автономно тълкуване на изразите, използвани в Конвенцията, така че да осигури нейната пълна ефективност с оглед на целите на член 220 от Договора за ЕИО, в прилагане на който тя е била приета.

11. Само такова автономно тълкуване е в състояние да осигури единното прилагане на Конвенцията, чиито цели включват унифицирането на правилата за подведомственост на юрисдикциите на договарящите държави, така че да се избегне, доколкото е възможно, увеличаването на основанията за подведомственост по отношение на едно и също правоотношение и да засили правната защита, с която разполагат лицата, установени в Общността, като същевременно позволява на ищеца лесно да определи юрисдикцията, пред която той може да заведе иск, а ответника основателно да предвиди тази, пред която той може да бъде изправен.

12. Вярно е, че по отношение на правилото за специалната подведомственост в член 5, точка 1 от Конвенцията Съдът вече е постановил (Решение от 6 октомври 1976 г., Tessili/Dunlop, 12/76, Recueil стр. 1473), че по отношение на договорите като цяло „мястото на изпълнение на договорните отношения“ по смисъла на тази разпоредба не може да бъде тълкувано по друг начин, освен като препращане към закона, който регулира упоменатите задължения по правилата за конфликт на сезираната юрисдикция.

13. С цел да обоснове това решение, Съдът е посочил, че различните договарящи страни имат много различни становища относно мястото на изпълнение на съответното задължение по договор, като например сделка за продажба, разглеждана по това дело.

14. Въпреки това, такъв въпрос не се появява по отношение на трудовите договори. Всъщност, както Съдът постоянно е установявал, че с оглед на специфичния характер на този вид договори (Решения от 26 май 1982 г., *Ivenel/Schwab*, 133/81 г., *Recueil* стр. 1891, точка 20, от 15 януари 1987 г., *Shenavai/Kreische*, 266/85, *Recueil* стр. 239, точка 11, и от 15 февруари 1989 г. *Six Constructions/Humbert*, 32/88, *Recueil* стр. 341, точка 10), задължението, което следва да бъде взето предвид за целите на прилагането на член 5, точка 1 от Конвенцията към трудови договори, винаги е задължението, което характеризира тези договори, а именно – задължението на работника да изпълнява договорените дейности.

15. Съдът е установил по решенията по делата *Ivenel*, *Shenavai* и *Six Constructions*, посочени по-горе, че такива договори притежават някои специфични характеристики в сравнение с другите договори поради това, че те създават трайна връзка, която поставя работника до известна степен в организационната рамка на дейността на работодателя, и те са свързани с мястото, където се извършват дейностите, което определя прилагането на задължителни правила и колективни трудови договори, които да защитават работника.

16. Следователно в случай на трудов договор е уместно да се определи мястото на изпълнение на съответното задължение за целите на прилагането на член 5, точка 1 от Конвенцията чрез позоваване не на приложимото национално право в съответствие с правилата за конфликт на сезираната юрисдикция, а по-скоро към единни критерии, които Съдът следва да определи на основата на схемата и целите на Конвенцията.

17. С цел да се определи конкретно мястото на изпълнение, следва на първо място да бъде отбелязано, че в решенията по делата *Ivenel* и *Shenavai*, посочени по-горе, Съдът е установил, че правилото за специалната подведомственост в член 5, точка 1 е оправдано от наличието на особено тясна връзка между спора и съда, който е най-подходящ да бъде призван да разгледа въпроса. В решенията си по делата *Shenavai* и *Six Constructions* Съдът е добавил това, че с оглед на специфичните характеристики на трудовите договори, съдилищата по мястото, в което се изпълнява работата, са най-подходящи за решаване на спорове, които могат да бъдат породени от едно или повече задължения по такива договори.

18. В допълнение към това, в решенията по делата *Ivenel* и *Six Constructions* Съдът е изразил становището, че при тълкуването на тази разпоредба на Конвенцията следва да се държи сметка на необходимостта да се предостави подходяща защита на страната по договор, която е по-слаба от социална гледна точка, в този случай - работника.

19. Подходящата защита от този вид най-добре се гарантира, ако споровете, които се отнасят до трудов договор, попадат в подведомствеността на съдилищата по мястото, където работникът изпълнява своите задължения към работодателя. Това е мястото, където е най-евтино за работника да започне съдебно производство или да се защитава от такава.

20. Следователно по отношение на трудови договори, мястото на изпълнение на съответното задължение следва да бъде тълкувано като означаващо, за целите на член 5, точка 1 от Конвенцията, мястото, където работникът фактически изпълнява работата по договора с неговия работодател.

21. Когато, както в настоящия случай, работата се извършва в повече от една договаряща държава, е важно да се даде такова тълкуване на Конвенцията, така че да се избегне увеличаването броя на компетентните юрисдикции, като не допуска по такъв начин риска от противоречиви съдебни решения и като улеснява признаването и изпълнението на съдебните решения в държави, различни от тази, в която те са били постановени (вж. Решение от 11 януари 1990 г., *Dumez*, C-220/88 г., Recueil стр. I-49, точка 18).

22. В тази връзка Съдът е постановил, че когато различни задължения произтичат от един и същ договор и съставляват основанието на иска на ищеца, определянето на подведомствеността следва да се основава на неговото основно задължение (Решение по дело *Shenavai*, посочено по-горе, точка 19).

23. Следователно член 5, точка 1 от Конвенцията не може да бъде тълкуван в смисъл, че предоставя конкурентна подведомственост на юрисдикциите на всяка договаряща държава, на чиято територия работникът изпълнява част от своята работа.

24. Когато поверената на работника работа се изпълнява на територията на повече от една договаряща държава, е важно да се определи мястото на изпълнение на договорното отношение, по смисъла на член 5, точка 1 от Конвенцията, като мястото, където или от което работникът основно изпълнява своите задължения към работодателя си.

25. С цел да се определи мястото на изпълнение, което е от компетентността на националната юрисдикция, е необходимо да се вземе предвид фактът, че в настоящия случай поверената работа на работника е била извършвана от седалище в договаряща държава, където работникът е установил своето местопребиваване, от което той е извършвал своята дейност и в което той се е завръщал след всяка командировка. В допълнение към това, националната юрисдикция може да вземе предвид факта, че когато е възникнал спорът, висящ пред нея, работникът е извършвал своята работа единствено на територията на тази договаряща държава. При отсъствието на други определящи фактори, това място следва да бъде разглеждано, за целите на член 5, точка 1 от Конвенцията, като място на изпълнение на задължението, на което се основава искът, свързан с трудовия договор.

26. От гореизложените съображения следва, че член 5, точка 1 от Конвенцията следва да бъде тълкуван в смисъл, че в случай на трудов договор, в изпълнение на който работникът извършва работа в повече от една договаряща държава, мястото на изпълнение на задължението, което характеризира договора, по смисъла на тази разпоредба е мястото, където или от което работникът основно изпълнява своите задължения към своя работодател.

По съдебните разноски

27. Разходите, извършени от германското и френското правителство и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последните следва да се произнесат по съдебните разноски.

По изложените съображения

СЪДЪТ,

като се произнесе по въпроса, поставен от Cour d'Appel, Chambéry, с Решение от 17 март 1992 г., реши:

Член 5, точка 1 от Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право следва да бъде тълкуван в смисъл, че в случай на трудов договор, в изпълнение на който работникът извършва работа в повече от една договаряща държава, мястото на изпълнение на задължението, което характеризира договора, по смисъла на тази разпоредба е мястото, където или от което работникът основно изпълнява своите задължения към своя работодателя.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург, на 13 юли 1993 г.